PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE ZA SLOVENSKO PRIMORJE

Leto III - Cena 8 lir - 5 jugolir - 2.50 din | TRST sobota, 7. junija 1947 | Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. postale | Štev. 611

UREDNIŠTVO IN UPRAVA trg GOLDONI 1, I. NAD.
Telefoni: Uredništvo 93-806 in 93-808 — Uprava 93-807
Rokopisi se ne vračajo.
OGLASI pri Upravi od 8.30 do 12 in od 15 do 18 - Tel. 93-807
CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 20 lir, finančni in pravni 35 lir, osmrtnice 30 lir.
NAROČNINA
Cona A: mesečna 172, četrtletna 510, polletna 1000, celoletna 1980 lir; Cona B: 120, 350, 700, 1380 jugolir; FLRJ: 55, 165, 330, 650 din.
Čekovni račun na ime «Ljudska založba»: Trst 11-5156; Reka 45-301; Ljubljana 20-016.

S SOCIALISTIČNO VLADO

Ramadiera je delavstvo vedno bolj nezadovoljno - Stavka se širi

Pariz, 6. (AFP) — Notranja politična napetost v Franciji, ki je kazala že majhno popuščanje, se je zopet poostrila. Pogajanja med ministrom za delo in predstavniki železničarjev so se zavlekla, kar pa nekateri krogi smatrajo za dobro znamenje, ker vidijo v tem pripravljenost vlade razčistiti dobra delavske zahteve. Vendar znajo nekateri povedati, da ni gotovo, ako bodo železničarji potrdili sporazum, sklenjen med vlado in njihovimi delegati. Vsekakor obstoji grožnja, da bodo železničarji napovedali splošno stavko, ako ne bo prišlo med njimi in vlado do iskrenega sporazuma.

Nestrpni so postali zlasti še kovinarji, ki nadaljujejo s protesti zaradi zavlačevanja podpisa dogovora glede kolektivnih pogodb. Vrenje in nezadovoljstvo se čuti nadalje tudi pri javnih nameščencih, ki zahtevajo sprejem pri predsedniku vlade ter predlagajo v svojo korist razna gospodarska zboljšanja, ki bi obremenila državno blagajno zopet za več milijard frankov.

Strokovno gibanje se je sicer poleglo v industriji petroleja, kjer so delavci zopet pričeli z delom, toda po drugi strani so vstopili v stavko delavci gradbene stroke. Najhujše pa je prizadet železniški promet. Tako je danes zjutraj popolnoma prenehal železniški promet na vzhodni pariški postaji. Za eno uro so prekinili delo pariški železničarji tudi na kolodvoru Austerlitz in Saint Lazaire, medtem ko je na kolodvoru Montparnasse že čutiti med delavstvom vrenje in pripravljenost za stavko. Na lyonski progi je železniški promet znova ukinjen in stavka se je razširila tudi na severne pokrajine. Kakor že povedano edinole krajevni promet, promet tovornih vlakov za dovažanje živeža in podobno še funkcionira.

Vse to trenje delavstva in celo dijakov, ki protestirajo zaradi znižanja štipendij in prenizkega prosvetnega proračuna razburjajo v prvi vrsti socialistično stranko. Postaja ironija, da socialistična stranka kot predstavnica delavstva odreka delavstvu izpolnitev njihovih minimalnih zahtev. Pri vsej resnosti položaja pa Ramadier govori o neki odločnosti in pripravljenosti nadaljevati vladno socialno politiko tudi za vsako ceno. Socialistična parlamentarna skupina mu je sicer izglasovala zaupnico, toda slišati je bilo tudi glasove opozicije okoli poslanca Alberta Gaziera, bivšega ministra in sindikalista, ki je govoril v tem smislu, da je treba apelirati na komunistično stranko za vzpostavitev socialnega reda in miru. S tem v zvezi se oglaša list «Franc Tireur», glasilo levičarskih socialistov, *ki svetuje Ramadieru demisijo* ali pa sodelovanje s komunisti. *«Humanité» dostavlja, da je povratek komunistov na vlado neizogiben, s čemur pa ni rečeno, da ima ta povratek katero koli zvezo s sedanjim delavskim gibanjem.*

V tej zagati je Ramadier danes zvečer nagovoril po radiu železničarje in jim priznal, da zahtevajo to, kar se jim zdi pravično, da se vlada zavezuje storiti za delavstvo toliko, kolikor je v skladu z gospodarskim ravnovesjem Francije in da naj z obzirom na to, da se delavski sindikati pogajajo z vlado, pričnejo zopet z delom.

⁂

V parlamentu se je danes nadaljevalo razpravljanje glede vprašanja, katera premoženja kolaboracionističnih časopisov naj se zaplenijo in komu naj pripada zaplenjeno premoženje. Vlada hoče rešitev tega vprašanja odložiti, vendar je pri glasovanju o tem predlogu komaj zmagala s 287 glasovi proti 277 glasovom.

Pred nekaj dnevi so se *med Francijo in Bolgarijo zopet pričela pogajanja* za sklenitev trgovinske pogodbe. Ta pogajanja so se prekinila marca tega leta po incidentu nekega francoskega poslaniškega uradnika v Sofiji ob priliki zamenjave bolgarskega denarja.

Jutri izide «Primorski dnevnik» na štirih straneh z zanimivo vsebino.

20.000 Američanov bo ostalo v Italiji?

Rim, 6. (TASS) — List «Umanità», glasilo Saragatove skupine piše v zvezi s konferenco ameriških vojaških poveljnikov v Livornu, da je sedaj v Italiji še 40.000 ameriških vojakov; 20.000 teh bo zapustilo Italijo po ratifikaciji mirovne pogodbe, ostalih 20.000 pa bo ostalo v glavnih oporiščih za oskrbovanje in za drugo pomožno in tehnično službo. Isti list pravi, da ima ameriško vojno ministrstvo namen spremeniti Livorno, ki je sedež ameriškega glavnega stana v Italiji, v veliko «bazo za aprovizacijo in za zveze» za Sredozemlje, iz katere bodo «vodile niti organizacije, ki bi lahko delovala v primeru izrednega stanja».

Ameriške tehnične edinice v naglici gradijo hiše na obširnem področju, obkroženem z žico, šest kilometrov od Livorna.

Mir - skupni smoter

Sindikalne in novinarske organizacije - V Afriki živi prebivalstvo v polnem suženjstvu - Preganjanje grških novinarjev

Praga, 6. (AFP-TASS) — Svetovna sindikalna zveza je imela danes svojo prvo javno sejo. Izvršni odbor je predložil resolucijo o palestinskem vprašanju. Resolucija zahteva od pristojnih oblasti, naj nemudoma dovolijo Židom, ki so brez doma, priseljevanje v Palestino in naj se jim dovoli, da se tam nastanijo. Združene sindikalne zveze se pozivajo, da zastavljo vse sile za pravično in trajno rešitev palestinskega in židovskega vprašanja.

Izvršni odbor je zaključil preučevanje poročila sindikalne konference v Dakarju. Iz poročil sindikalnih delegacij iz afriških kolonialnih ozemelj izhaja, da v vsej Afriki ne obstoja noben delavski zakon. Delavstvu odrekajo najosnovnejše pravice; tam je še vedno v veljavi rasno razlikovanje in domače prebivalstvo je na stopnji suženjstva. Izvršni odbor je sklenil, da bo v kratkem objavil poročila komisije Svetovne sindikalne zveze, ki je raziskovala položaj v Afriki, in poročila afriških sindikalnih predstavnikov.

Predsednik francoske Splošne delavske zveze in podpredsednik Svetovne sindikalne zveze Léon Jouhaux je danes pozdravil v imenu sindikatov delegate na kongresu mednarodne zveze novinarjev. Poudaril je to, kar imata obe organizacija skupnega: neizprosno in neutrudljivo borbo za mir.

Kongres novinarske zveze

Kakor smo že poročali, je kongres mednarodne novinarske zveze razpravljal o svobodi tiska. Objavili so tudi pisano izjavo grškega delegata, pripadnika EAM-a, ki pravi: «Zahteval sem od predsedstva kongresa dovoljenje, da obrazložim razmere v Grčiji. Svoboda tiska je bila v Grčiji popolnoma odpravljena. Novinarji sedijo v zaporih in v koncentracijskih taboriščih. Preganjajo in tudi morijo jih, listę prepovedujejo. Čeprav je bila moja zahteva upravičena, nisem dobil nobenega odgovora. Mislim, da je glavni namen tega kongresa, braniti svobodo tiska in podpreti novinarje, ki trpijo in se borijo za demokratične ideje. Zahtevam, da kongres sprejme poziv sto in sto grških demokratičnih novinarjev.

Agencija «AFP» poroča, da so danes odobrili imenovanje posebne komisije, ki naj preuči možnosti praktičnega izvajanja svobode tiska. Komisija bo izdelala poročilo, ki bo po odobritvi kongresa predloženo svetovni konferenci za svobodo tiska in informacij, ki bo prihodnje leto.

Gottwald o konferenci v Moskvi

Praga, 6. (CTK) — V svojem govoru, ki ga je imel na nekem zborovanju centralnega komiteta komunistične stranke, je ministrski predsednik Klement Gottwald izjavil, da je sleherno predvidevanje nove vojne plod domišljije, ki skuša kaliti svetovni mir.

Glede moskovske konference je Gottwald izjavil, da je vzrok nesporazumov med Sovjetsko zvezo in njenimi vojnimi zavezniki iskati v tem, da skušajo nekateri preprečiti Sovjetski zvezi in osvobojenim narodom, da bi uživali plodove zmage nad fašizmom, in pa tudi zato, ker je dokončna izločitev nemškega imperializma v protislovju z interesi nekaterih krogov zahodnih držav.

Dalje je Gottwald poudaril, da je zadržanje Sovjetske zveze v skladu z interesi Češkoslovaške, ki lahko računa z važnimi mejami in strategičnimi položaji, ker so sedaj nove poljske meje na Odri in Nisi, in ker Sovjeska zveza sama meji neposredno na ČSR.

Glede gospodarskega položaja je Gottwald dejal, da je prehrana prebivalstva kljub raznim težkočam zagotovljena in da ne bodo uvedli nobenih omejitev kakor v nekaterih državah zahodne Evrope.

Mučili, mrcvarili, streljali, klali in požigali so nas...

Obitelj Seldi Ariano Monte Sportelli, Cortina Fernaco (Firenze) je prejela od sina Salvatorja (vojna pošta 141) dne 1. avgusta 1942. sledeče pismo:

«...Uničili smo do temelja vse in tudi nedolžnim nismo prizanašali... Vsako noč ubijamo cele družine s pretepanjem in orožjem. Če se le poizkušajo premakniti, streljamo brez pardona, in kdor pade — pade.., tudi to noč je bilo vsega 5 mrtvih, DVE ŽENI, EN OTROK IN DVA MOŠKA...».

Protest ameriških delavcev proti novi delavski zakonodaji

Brezposelnost v ZDA vedno bolj narašča - Gospodarska kriza se pa naglo približuje

New York, 6. (Tass.) — Nad 50.000 članov sindikatov in drugih naprednih elementov se je udeležilo velikega zborovanja, ki ga je priredila ameriška zveza dela.

Nevjorški župan, O. Dewyer, predsednik AFL, Green in drugi govorniki so zahtevali Trumanov veto na protidelavske zakone «Taft Harteley Bill». Ta demonstracija je ena od tolikih epizod sedanjega vala ljudskih protestov proti reakcionarnim poizkusom, da še bolj omejijo pravice delavstva in ovirajo delovanje svobodnih sindikatov. Župan O. Dewyer je bil pod pritiskom ljudstva prisiljen, pridružiti se protestni kampanji AFL. V svojem govoru je poudaril odgovornost republikanske stranke za protidelavske zakone, ki bodo pogazili vse pravice delavstva

Oglasili so se tudi drugi govorniki, ki so obsojali nove zakone. Kljub temu pa so nekateri voditelji AFL še nadalje ostali na svoji reakcionarni poti. Znani Dubinsky je govoril o «sovjetskih agentih», ki ustvarjajo «nered». Tudi predsednik zborovanja je nenenoma zamolčal pozdrave 600.000 članov CIO, ki so obljubili pomoč pri kampanji proti novi zakonodaji in izrazili upanje, da bo ameriško sindikalno gibanje doseglo enotnost.

V Ameriki se bodo, kakor se zdi, vkljub prenasičenemu denarnemu trgu ponovili dogodki izza dobe po prvi svetovni vojni. Tudi takrat so nastopile posledice vojnih dogodkov zlasti v trenutku, ko so se vrnili domov milijoni vojakov, ki so bile organizirane za vojno produkcijo, preobraziti in jih usmeriti zopet v mirnodobno delovanje. Kakor tedaj, opažamo na podlagi statističnih podatkov tudi danes zmanjšanje produkcije zlasti tkanin, obutve,usnja in drugih sorodnih industrij. Vzporedno s tem se kaže zmanjšanje denarnih investicij, znižanje števila človeških delovnih moči in dosledno temu vedno bolj naraščajočo brezposelnost.

Po uradnih statističnih podatkih iz meseca aprila se je samo v področju manufakturne industrije znižalo število osebja za 140.000 ljudi. Prizadete so tudi industrije tkanin, tobaka, usnja in gumija. Število brezposelnih v Ameriki znaša do sedaj približno dva in pol milijona oseb in v samem New Yorku je bilo tekom aprila 450.000 brezposelnih, to je za celih 150.000 ljudi več kakor v mesecu marcu. Vojakov, ki so se vrnili z bojišč, štejejo 860.000 brezposelnih. Razume se, da povzroča vse to obremenjevanje zavodov za podpiranje brezposelnih. Pri vsem tem pa je opažati še veliko tendenco zvišanja cen najvažnejšim življenjskim potrebščinam. Predsednik Truman je sicer pozval ameriške trgovce, naj prostovoljno znižajo cene in s tem odstopijo vsaj od majhnega dela dobička.

Majhno mestece Newburyport je v resnici dalo pobudo za 10% znižanje cen na drobno, toda kljub veliki propagandi v časopisju radiu in kinematografih je vsa akcija doživela velik polom in trgovci v Newburyportu so se premislili ter zvišali cene blagu kakor ostali trgovci. S tem so se zopet povišali dnevni življenjski izdatki. Statistike zopet navajajo, da je to zvišanje narastlo za 19% v primeru z enim letom nazaj.

Gospodarski praktiki in znanstveniki kakor Collins in profesor Nadler poročajo v «New York Timesu», da se Ameriki naglo bliža gospodarska kriza.

Na letošnji prvomajski proslavi v Parizu
so sodelovali tudi Jugoslovani iz Julijske krajine, ki tam živijo. Na fotografiji jih vidimo v mogočni povorki z našimi zastavami in napisi.

Pomoč poljskih delavcev španskim delavcem

Varšava, 6. (TASS) — Plenum glavnega odbora poljske sindikalne zveze je izglasoval resolucijo, v kateri med drugim protestira proti preganjanju španskih delavcev in pošilja svoje pozdrave tudi grškim in turškim sindikalnim voditeljem. Pozdravne brzojavke so poslali tudi delavcem kolonialnih dežel, ki se še borijo za svobodo in neodvisnost. Plenum je pozval delavce, naj moralno in materialno podprejo španske delavce, ki stavkajo. V ta namen so že nabrali 1,700.000 zlotov.

DE GASPERI MAŠI Z DOLARJI

Nova italijanska vlada je že dobila celo vrsto vzdevkov, ki so značilni ne samo za njeno sestavo in njen politični in gospodarski program, temveč tudi za splošno politično in gospodarsko stanje v državi; upravna vlada, zasilna vlada, vlada ameriškega posojila itd. Celo neki ameriški list se je gotovo v veliko presenečenje samega De Gasperija izrazil, da gre za ples na ledu.

De Gasperijeva vlada se opira samo na eno stranko in na znanje posameznih finančnih strokovnjakov, kakor je n. pr. prof. Einaudi, in nima v javnosti zaslombe, ki bi ji omogočila izvedbo odločnejših gospodarskih in socialnih reform.

Da so te reforme potrebne, nam dokazuje odkritje prof. Rienzija o lastništva italijanskega delniškega kapitala, odnosno njegovi razdelitvi na posamezne prebivalce. Prof. Rienzi je v službi Državnega statističnega urada in podatki, ki jih je navedel na seji Gospodarskega krožka za obnovo, gotovo držijo. Precenjen je bil delniški kapital 65 milijard italijanskih lir. 46,7%, to je 30,99 milijarde lir, je v rokah male skupine zasebnih bogatašev, 36,6%, t. j. 21,11 milijarde pripada državi in 7,6%, t. j. 5,10 milijarde tujim državljanom in družbam. Samo 6%, t. j. 4. miljarde, pripada po Rienzijevi statistiki srednje in manj [illegible] možnim lastnikom. 667 delničarjev, t. j. 0,07% skupnega števila, poseduje 50,4% vsega delniškega kapitala, medtem ko je ostalim 49,6% razdeljenih na 946.720 delničarjev. Prof. Rienzi ni zajel vsega delniškega kapitala, vendar nam njegovi podatki dajejo dovolj jasno sliko o razmerju delitve. Njegovo odkritje je izzvalo hrup med «velikaši», ki protestirajo v svojem tisku, češ da gre za zaupne podatke, s katerimi bi Rienz ne smel javno na dan.

Rejorm, ki naj bi odpravile tako nepravično razdelitev narodnega bogastva, se upravna vlada De Gasperija pač ne bo lotila in se bo omejevala predvsem na izvrševanje tekočih poslov in na pogajanja za posojilo. Do konca tega leta potrebuje Italija po izjavi De Gasperija 200 milijonov dolarjev; 100 milijonov ji je že dovolila ameriška izvozna in uvozna banka, tretjih drugih 100 milijonov, ki naj jih izposluje v ZDA Lombardovo poslanstvo. Italija potrebuje mesečno 80 milijonov dolarjev za nakup živil v inozemstvu. Polovico tega bo lahko krije z izvozom svojega blaga, za kritje ostale polovice pa bo ji potrebni ameriški dolarji.

Po podatkih nekega rimskega gospodarskega lista bi Italija rabila v drugem polletju kar 679 milijonov dolarjev, in sicer 430 milijonov za nakup surovin in 249 milijonov za nakup žitaric, maščobe, mesa in drugih kmetijskih pridelkov. Italijansko odposlanstvo za odkup žitarc v Ameriki je mnenja, da bo morala Italija letos uvoziti več pšenice kakor lansko leto, in sicer 2,5-3 milijone ton namesto 1,6 milijona ton.

Borza, ki je v rokah ljudi, ki imajo ves interes na tem, da se takšna vlada ohrani, je ugodno reagirala na vest o sestavi nove vlade. Napredovali so nekaj državni papirji, medtem ko so tečaji raznih industrijskih in zavarovalnih

Za prosto egiptsko cono v Trstu

Milanski gospodarski list «Il Commercio - 24 ore» poroča, da so po poročilu, ki kroži v trgovskih krogih v Aleksandriji, izvorniki egiptskega bombaža predložili egiptski vladi, naj začne pogajanja za ustanovitev proste egiptske cone v tržaškem pristanišču. V Trstu naj bi se postavila skladišča za bombaž, ki bi ga izvažali iz Egipta v srednjo Evropo. Na progi med Aleksandrijo in Trstom naj bi vozile egiptske ladje in prevažale bombaž. Poleg tega naj bi kaka egiptska banka ustanovila v Trstu svojo podružnico in naj bi pospeševala izvoz egiptaskega bombaža v Podonavje in na Balkan.

INDIJSKO LJUDSTVO

se bori proti domačim in tujim zatiralcem

Novi Delhi, 6. (Tass) — Javno mnenje z zanimanjem razpravlja o britanskem načrtu za razdelitev Indije na Hindustan in Pakistan.

Večina članov kongresne stranke je mnenja, da bodo separatisti prej ali slej spoznali nekoristnost gospodarskę razdelitve in da bo Indija postala znova enotna, čim se bodo polegle vse strasti.

Največje nerazpoloženje povzroča britanski namen po ustvaritvi dveh dominionov. Postopek za izdelavo ustave in za razdelitev vojske ter finančnega sistema bo zahteval precej časa in medtem bo Indija ostala dominion, ki bo odvisen od Velike Britanije.

Indijski list «News Chronicle» piše: «Mountbatten govori o obveznosti med Veliko Britanijo in drugimi državami. Treba pa je poudariti, da obstoja v Indiji neka druga sila, to je ljudstvo, čigar interesov ni mogoče žrtvovati.» «Hindustan Times» piše, da izvajajo razni princi v posameznih državah teror proti ljudstvu, ki zahteva reforme. Če ne bodo te države pokazale razumevanja za napredne sile, bo neizbežno prišlo do večjih neredov.

Voditelj Siksov, Tara- Singh je izjavil, da ti niso sporazumni z razdelitvijo Pundžaba, ki jo predvideva britanski načrt. Pripomnil je tudi, da predvidena razdelitev ne bo odpravila neredov, pač pa bo privedla do še večje zaostritve.

Voditelj indijskega kongresa združenih pokrajin je izjavil, da ta načrt izdaja interese Indijskega ljudstva in da gresta indijski kongres in vsa dežela nasproti strašni nesreči.

Nove vrste bombaža v ZSSR

Moskva, 6. (Tass) — Letos so v Sovjetski zvezi sejali posebne vrste bombaža. Sovjetskim znanstvenikom je uspelo pridelati bombaž z dolgimi vlakni, ki je sličen egiptskemu bombažu. V Sovjetski zvezi imajo sedaj pet raziskovalnih zavodov z več poizkusnimi postajami.

Poljska mornarica

Varšava, 6. (Tass) — Minister za mornarico Rapacki je izjavil, da poljska trgovinska mornarica sedaj presega predvojno. Prej je mornarica štela 140.000 ton, sedaj pa ima 124 tisoč ton, katerim je dodati še 65 tisoč ton, ki jih je Poljska dobila od Sovjetske zveze na račun reparacij. V Gdansku pa gradijo šest ladij po 15.000 ton. Tako je Poljska lahko uvedla več mednarodnih prog.

Utrditev poljskega gospodarstva ter zvišanje njenega izvoza in uvoza sta povečala važnost trgovinske mornarice in pristanišč. Da zadosti potrebam izvoza premoga, je Poljska začela z obnovo številnih pristanišč, med katerimi so Gdinja in Gdansk.

Dalje je minister izjavil, da so od 29 poljskih ladij, ki so bile v Veliki Britaniji, vrnili Poljski 26.

Nov rusko-kitajski slovar

Leningrad, 6. (Tass). Akademija znanosti ZSSR je pripravila prvi del kitajsko-ruskega slovarja, ki vsebuje 300.000 besed. Pri tem so razen jezikoslovcev sodelovali izvedenci za kitajsko kulturo, kakor tudi izvedenci za kitajsko zgodovino, zemljepis, umetnost, filozofijo itd.

Tržaški in švedski mladinci na mladinski progi

Zenica, 6. (TANJUG) — Člani švedske in tržaške delavske brigade so prispeli na mladinsko progo Samac-Sarajevo. Sprejele so jih jugoslovanske brigade. Voditelj švedske brigade Dunar Hamson je izjavil, da švedski delavci sledijo z veliko pozornostjo dogodkom v Jugoslaviji, ker se zavedajo vloge, ki jo ima Jugoslavija v demokratičnemu svetu. Švedski delavci in demokratična mladina gojijo veliko simpatijo do Jugoslavije. Hanson je nato izjavil, da bo bivanje švedske brigade v Jugoslaviji pripomoglo k utrditvi prijateljstva med obema državama in bo dalo švedski mladini možnost, da vidi, kako se gradi demokratična država.

LJUDSKA VOJSKA resno ogroža Mukden

Peking, 6. (AFP.) — Nacionalistični vojaški opazovalci izjavljajo, da bo usoda Mukdena odločena v prihodnjih dneh. Kolone ljudske vojske resno ogrožajo to mesto. «Central News» poroča, da so vladne čete izpraznile Pulantien, 30 km severno od Dairena.

Radio ljudske vojske javlja da komunisti odklanjajo predlog nankinškega političnega sveta, ker je ta navadno orodje kuomintangove stranke in nankiške vlade. Ta svet je ves čas zagovarjal državljansko vojno in pridigal popolno uničenje kitajskih komunistov.

Agencija «Nova Kitajska» pravi, da je mnenje večine kitajskega ljudstva izraženo v dijaškem gibanju. Nankinški dijaki so danes napovedali novo trodnevno stavko.

Poveljnik ameriških vojaških svetnikov John Lucas je izjavil, da preko tisoč ameriških vojakov in mornarjev vežba kitajske nacionaliste pri uporabljanju modernega orožja.

«Tass» poroča, da vlada v vseh velikih kitajskih mestih policijski teror, ki ga izvajajo vladne oblasti proti demokratičnemu gibanju in sedaj proti dijakom z izgovorom, da «čistijo komunistične elemente». V številnih mestih so aretirali mnogo dijakov, profesorjev, novinarjev in vladnih uradnikov.

Agencija France Presse poroča da je urad za razdeljevanje Unrine pomoči na področjih demokratične vojske poslal glavnemu ravnatelju Unre generalu Rocksu protestno pismo zaradi zanemarjanja teh področij pri razdeljevanju pomoči. Pismo ugotavlja, da pomeni to neposredno pomoč nacionalistični vladi, za nadaljevanje državljanske vojne.

VELIKI USPEHI grške demokratične vojske

Stavka na Kreti zaradi ukinitve domokratičnih listov in aretacije sindikalnih voditeljev

Atene, 6. (Tanjug) — Oddelki grške demokratične vojske so po hudi bitki prodrli v mesto Gervija. Vladne čete so pod pritiskom demokratične vojske izpraznile tudi ozemlje okoli Grevene, ki ga je nato demokratična vojska zasedla. Pri operacijah na področju Screza in Nomotinija je delovalo tudi monarho-fašistično letalstvo. Partizanski oddelek je razstrelil 100 metrov železnice med Volosom in Larisso.

Danes je četrti dan stavke tiskarjev v Eraklionu na Kreti. Stavko so začeli kot protest proti ukinitvi demokratičnih listov. Tamkajšnji sindikati napovedujejo splošno stavko, če ne bodo izpustili sindikalnih voditeljev, ki so jih bili aretirali, in če ne bodo razorožili desničarskih terористov.

Teror monarho-fašistične vlade podpira tudi grška pravoslavna cerkev, ki je izdala encikliko, s katero obsoja delovanje partizanov, češ da ga podpirajo sovražniki Grčije.

Kakor poroča agencija «France Presse», je bolgarska vlada izjavila, da je pripravljena nuditi pomoč podkomisiji OZN, prosi pa, naj ta odloži za deset dni svoj prihod v Bolgarijo.

Poljsko-avstrijska trgovinska pogodba

Dunaj, 6. (TANJUG) — Sklenjena je bila trgovinska pogodba med Poljsko in Avstrijo, na podlagi katere bo Poljska dobavila Avstriji 600.000 ton premoga, določeno količino rib, žita in drugega blaga v vrednosti 90 milijonov šilingov. Avstrija bo Poljski dobavljala stroje, razne naprave, magnezit in druge industrijske proizvode za enako vrednost. Pogodba bo stopila v veljavo 1. avgusta.

Diletantska politika Trumana glede Madžarske

Washington, 6. — Pred par dnevi je ameriški predsednik Truman označil rešitev madžarske notranje krize kot *«skandalozno in nesramno»*. Ameriški časopis *«New Herald Tribune»* je glede na te besede Trumana v svojem uvodniku pokazal na nasprotje med Trumanovo in Marshallovo politiko. Trumanu očita naravnost političen diletantizem. Imenovani časopis navaja, da je Truman dokazal že neko svojstvenost v izražanju in postopanju. Kljub težavi madžarskih dogodkov in porazu ameriške diplomacije smatra časopis, da bi moral predsednik pretehtati besede, ki jih rabi, in ki so drugače običajne za napise prve časopisne strani ter da bi se moral, predno je odgovoril, posvetovati s svojimi evropskimi prijatelji. Marshall, ki skuša izvesti politiko na dolg termin, ne bo mogel uspeti, ako mu bo *Bela hiša* neprestano inscenirala dogodke za kulisami.

V zvezi z madžarskimi dogodki piše pariški «Figaro», da ameriška politika tako imenovane «odločnosti» Rusov prav nič ne straši. Celo desničarski krogi menijo, da si ne morejo misliti, da bi Amerika zaradi svojega poraza napravila diplomatsko demonstracijo, ki bi obstojala v tem, da bi priznala v inozemstvu morebitno madžarsko begunsko vlado.

OZN in madžarski dogodki

Pri tem se javno mnenje v Ameriki vprašuje, kaj bo podvzela Organizacija Združenih narodov. Iz istih krogov slišimo, da namerava OZN ignorirati sedanje madžarske dogodke. Uradniki OZN, ki so že preje delovali pod bivšo ligo narodov, so mnenja, da je Sovjetska zveza na Madžarskem odgovorila na Trumanovo doktrino in da je danes Sovjetska zveza tista, ki gradi «sanitetski kordon» v obratnem smislu, kakor so ga nekoč delali zapadnjaki proti Sovjetski zvezi.

Nek zastopnik ameriškega zunanjega ministrstva je izjavil, da ameriška nota sovjetskemu poveljstvu v Budimpešti ne bo izročena toliko časa, dokler ne bo ameriška vlada od svojega zastopnika pri medzavezniški kontrolni komisiji na Madžarskem prejela poročila. Sovjetski zastopnik pri kontrolni komisiji je odklonil britansko zahtevo, da bi smel vpogledati listine, nanašajoče se na Nagyjevo demisijo, ker da imajo samo en izvod listine.

Zahteve delavstva

Medtem so delavci sklicali v Budimpešti in v ostalih mestih masovna zborovanja, katerih so se udeležili sto tisoči delavcev in uradnikov. Tajnik komunistične stranke je govoril, da si hoče madžarsko ljudstvo pridobljeno svobodo ohraniti in ustvariti novo demokratično Madžarsko. Samo v skupnosti obeh delavskih strank bo mogoče doseči ta cilj. Socialistični govornik je izvajal, da predstavljajo zadnji dogodki na Madžarskem najhujšo krizo madžarske reakcije, da je delovanje reakcije predstavljalo smrtno nevarnost za Madžarsko in da bo treba končno izločiti republiki nasprotne kroge. Soglasno je bila izglasovana resolucija, s katero delavstvo pozdravlja novo vlado in *zahteva nacionalizacijo bank, oddajo premoženja, znižanja cen in nove parlamentarne volitve.*

Poslaniški svetnik Georges Szakasits v Parizu je dobil od vlade v Budimpešti nalog, naj vodi začasno poslaniške posle namesto odstopivšega poslanika Paula Auerja. Predstavnikom tiska je izjavil, da bo sedanja madžarska vlada nadaljevala politiko koalicije, ki jo je uvedla ob sklepu premirja in po prvih svobodno izpeljanih volitvah. Dostavil je, da je treba iskati vzroke sedanjega položaja na Madžarskem v dejstvu, da so hoteli nekateri voditelji stranke malih posestnikov, ki je tvorila koalicijo, voditi takšno politiko, ki bi kompromitirala uspehe madžarske demokracije. Nastala sprememba v vladi, kakor tudi sedanje čiščenje ne bodo spremenile smeri notranje in zunanje madžarske politike.

Nadzorstvo nad izvozom v ZDA podaljšano

Washington, 6. (AFP) — Notranje ministrstvo je zahtevalo od kongresa, naj podaljša za eno leto vladno nadzorstvo nad izvozom z namenom, da se zajamčijo dobave ZDA «bolj potrebnim državam». V tej zvezi je gospodarski izvedenec Wood omenil pomoč Grčiji in Turčiji.

Ameriško posojilo Japonski

New York, 6. (Tass). — Dopisnik «New York Timesa» poroča, da sta newyorška bančna korporacija Henry Schoeder in Ameriška banka v San Franciscu ponudili generalu Mac Arthurju 50 milijonov dolarjev kot enoletno posojilo za Japonsko. Dopisnik pravi, da so se za to posojilo začela pogajanja.

Stavka v New Yorku

New York, 6. (AFP) — Kakih 1000 delavcev, ki so zaposleni pri popravilih newyorške mestne železnice, je začelo protestno stavko zaradi pogajanj, ki jih vodi inšpektorat uradnikov, ki niso včlanjeni v CIO. V sindikalnih krogih ne izključujejo možnosti splošne stavke, ker so naprave pri cestni železnici nezadostne, kar predstavlja nevarnost potnike.

Fizkulturna manifestacija v Beogradu

Beograd, 6. (Tanjug) — Glavni odbor jugoslovanske fizkulturne zveze bo 22. junija priredil v Beogradu veliko fizkulturno manifestacijo, ki se je bodo udeležile delegacije vseh ljudskih republik, Jugoslovanske armade, gradbenih delavcev mladinske proge, tovarniških delavcev itd.

⁂

BEOGRAD. — V Beograd je z letalom prispel iz Tirane albanski predsednik gospodarskega sveta Nakus Spiru.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Tisk in policija

Včeraj okrog 17. ure je bila v sodni palači pri majorju Jamesu E. Longu, namestniku višjega častnika za policijske zadeve konferenca z novinarji, na kateri naj bi se postavili temelji za nove odnose in sodelovanje med policijo in tiskom v zvezi s poročanjem o črni kroniki in o drugih zadevah tičočih se policije, pardon Policije.

Major Long ni zadovoljen s poročanjem tiska, ker pri njih v Ameriki tisk drugače poroča, ker pri njih v Ameriki drugače pojmujejo svobodo tiska; v Italiji in v Julijski krajini pa nimajo vedno jasnega pojma o tej zadevi. Mi nismo sicer preveč radovedni kako je pri njih v Ameriki, mnenja pa smo, da v Ameriki ni vse popolno samo zato, ker je v Ameriki.

Skoro pred letom dni je naš list poročal o Unrinih tatvinah, o izvažanju premoga v Italijo, medtem ko je prebivalstvo prezebalo; takrat so izjavili, da Unrinih tatvin ni, da premoga ne izvažajo; celo poklicali so nas, češ da s poročanjem o tem razburjamo prebivalstvo. Letos so prišli na sled Unrinim tatvinam, ko so se dogajale prav takrat, ko smo o njih pisali; letos so prav tako odkrili, da so premog izvažali v Italijo takrat, ko je prebivalstvo bilo izpostavljeno najhujšemu mrazu. Tisk je tudi poročal o tihotapljenju cigaret v Italijo in o milijonskih profitih črnoborzijancev - tihotapcev članov civilne policije. Tudi pri Unrinih tatvinah je imela prste vmes civilna policija.

Kako, torej? Tisk si je bil popolnoma na jasnem glede te zadeve in je o tem tudi poročal, ne glede na to, da v Ameriki svobodo tiska pojmujejo drugače in da o svobodi tiska novinarji v Italiji in Julijski krajini nimajo jasnega pojma. Če major Long meni, da je sodelovanje med tiskom in policijo možno na drugačni podlagi, zlasti kadar so v kriminalne afere zapleteni celo člani policije same, potem mu moramo jasno in odločno izjaviti, da mi na tako sodelovanje ne moremo pristati, in bomo — v svobodi tiska, ki je značilna za «črto omejitev anglo-ameriške okupacije» — nadaljevali, dokler nam bo tak sestav policijskega zbora dajal povod za poročanje.

Policijskega zbora «Julijske krajine» nismo sestavljali mi in tudi ga nismo v tem sestavu svečano pohvalili; mi se le vprašujemo, kakšna mora biti policija v Ameriki ali Angliji, če je «ena najboljših na svetu» taka, da so morali skoro vsi višji funkcionarji podati ostavko, nekaj članov je pod ključem, ker se je pečalo s krajo Unrinega blaga in s tihotapstvom cigaret in ni izključeno, da nam nadaljna preiskava pripravlja novo presenečenje.

Nedeliske vožnje parnika "Italo" iz Kopra

Od jutri, 8. t. m., bo vozil parnik «Italo» na progi Trst-Koper kot sledi: Iz Trsta ob 7.30, 11.30 in 19.30 (po tržaški uri). Iz Kopra v Trst ob 5.30, 7.45 in 13 (po sončni uri).

LEKARNE

ki imajo v mesecu juniju nočno službo:

Camello, ulica XX. Settembre 4.
Ravasini, trg Libertà 6.
Rovis, Goldonijev trg 8.
Benussi, ulica Cavana 11.
Amazzone-Gmeiner, ul. Giulia 14.
Manzin (Maddalena), Istrska ulica 43.
Rinaldi, ulica Settefontane 39.

Ljudstvo, ki se je borilo

proti fašističnemu nasilniku se ni dalo ugnati

V četrtek popoldne je prišla v Nabrežino civilna policija iz Trž ča in z orožjem v rokah prisilila tovariše, izpraznt prostore demokratičnih organizacij. Pri tem so jim tovariši, ki so bili na sedežu povedali, da imajo pač po zakonu pravico biti notri, ker plačujejo najemnino, medtem ko zakon krši sama ZVU. Ko so jih vprašali tovariši ali obstoji zakon, je civilni policist odgovoril: «Naša brzostrelka je zakon!»

Istočasno je policija zapečatila prostore in poslopje zastražila.

Vendar pa ljudstvo ni ostalo brezbrižno pri tem in je takoj, ko je zvedelo, kaj počenja policija, priteklo iz vseh okoliških vasi v Nabrežino in začelo protestirati proti nezakonitemu postopanju ZVU. Policija zvesta svojim ustrahovalnim metodam je zaman skušala razgnati manifestante s pretepanjem. Ljudstvo, ki se je borilo proti fašističnemu nasilniku, se ni dalo ugnati. Nasprotno, proti 21. uri je ljudska manifestacija dosegla višek. Dve godbi sta neprestano igrali in ljudske množice so prepevale partizanske pesmi. Ker policija ni mogla razgnati manifestantov, je začela besno streljati in je pri tem ranila nekega tovariša. Toda tudi tega se ljudstvo ni ustrašilo. Vztrajalo je na svojih položajih vse dotlej, dokler se niso policisti umaknili. Šele nato so se množice razšle.

Tako je naše ljudstvo odgovorilo oni policiji, ki se vsled svojega zadržanja sploh ne more imenovati policija. Pokazalo pa je tudi onim krogom, ki vztrajno drezajo v ljudske organizacije, da je trdno odločeno braniti svoje pravice in se tudi boriti za nje v skrajni sili.

Ljudstvo obsoja početje ZVU

Od vseh strani prihajajo protestna pisma, v katerih ljudstvo obsoja ne ustanove, ki so stale v teku vojne je zasegla prostore antifašističnih organizacij v Nabrežini.

Vas Samatorica nam je poslala prepis potestnega pisma, v katerem odločno obsoja politiko ZVU, ki vztrajno preganja one demokratične ustanove, ki stale v teku vojne na strani zaveznikov. ZVU najbrže pozablja, da je naše ljudstvo dalo 42.000 mrtvih v skupni borbi proti fašističnemu nasilju. V protestnem pismu zahtevajo, da se prostori teh organizacij vrnejo nepoškodovani demokratičnim organizacijam, ker je bila sklenjena najemna pogodba med ljudskimi ustanovami in lastnico prostorov, Bolniško blagajno, kateri so tudi že plačali najemnino za 6 mesecev naprej. To protestno pismo je podpisalo 75 vaščanov.

Tudi protestno pismo iz Sempolaja, ki ga je podpisalo 70 vaščanov, obsoja neutemeljeno zahtevo ZVU, katere očiten namen je, ovirati delovanje antifašističnih organizacij. Vaščani odločno zahtevajo, da ZVU ta svoj ukaz prekliče in pusti nemoteno delovati demokratične organizacije.

Koncert na Opčinah

Navodila pevcem in udeležencem

Uspeh koncerta je odvisen od točnosti pevcev pri vaji in koncertu. Glavna vaja bo ob 13. uri.

Kamioni bodo vozili:

a) Ob 11. uri iz Skofij za Plavje, Sv. Barbaro, Skofije in druge okoliške vasi.

b) Ob 11. uri iz Boljunca za Mačkovlje, Domjo, Dolino in Boljunec.

c) Ob 11. uri iz Štivana za Devin, Medjo vas in Štivan.

č) Ob 11. uri iz Gabrovca za Saležd, Gabrovec in Zgonik.

d) Ob 12. uri iz Ključa pri Katinari za Lonjer, Boršt in Ricmanje.

e) Ob 12. uri iz Sv. Križa za Sv. Križ.

f) Ob 12. uri s Proseka, Kontovela za Prosek.

g) Ob 12. uri iz Nabrežine za Mavhinje, Sempolaj in Nabrežino.

h) Ob 12. uri od Faccanonija za Sv. Ivan.

i) Ob 12. uri od gostilne Miniussi za Vrdelo.

k) Od 12. ure dalje bodo vozili kamioni iz ulice Fabio Severo.

Vse tržaške zbore in udeležence koncerta iz Trsta obveščamo, da bo vozil openski tramvaj v nedeljo popoldne od 14. ure dalje vsakih 8 minut. Zato priporočamo vsem udeležencem, da se v največji meri poslužijo tramvaja.

Sindikalne volitve

Danes, 7. t. m., se vršijo sindikalne volitve v tovarni barvil Zonca ob 8. in pri tržaški radio oddajni postaji ob 8.

Delegacija iz postojnskega okraja na Mladinski progi

24. maja se je odpeljala iz Postojne na Mladinsko progo delegacija žena z namenom, da obišče «Vojkovo» in «Bazoviško» brigado in da se matere same prepričajo o delu in načinu življenja mladine na progi Samac-Sarajevo.

Po dolgi vožnji so prispele v taborišče «Vojkove brigade», ki je oddaljeno od Doboja kake 3 km. Izročile so mladini pozdrav vseh žena in mater iz postojnskega okraja ter jo obdarile. Žene so ves dan preživele v brigadi ter si ogledale taborišče. Ponosne so bile na svoje mladine in mladinke, ki so vsi prežeti z isto mislijo nareditl čim več, da bodo izpolnili zadano si nalogo. Na pohvalo delegacije je neka brigadirka preprosto odgovorila: «Saj sem prišla zato, da bom tudi kaj naredila».

«Vojkova brigada» je med slovenskimi brigadami najboljša. Proglašena je bila že dvakrat za udarno brigado in šteje 70 udarnikov. Do sedaj so zgradili 15 mostov in dva kilometra nasipa.

Dnevno je določeno le sedemurno delo. Dopoldne imajo počitek, ki ga pa zadnje dni ne izrabljajo, ker gredo prostovoljno na delo. Nato sledi prosvetno delo, krožki, petje, kino in druge prireditve.

Naslednje jutro se je delegacija odpeljala na obisk k «Bazoviški brigadi», ki se nahaja 10 km severno od Zenice. Tudi tu jih je mladina z veseljem pozdravila. Fantje in dekleta niso vedeli s čim bi jim postregli in kaj bi jim povedali. Žene so bile ganjene ob toliki prisrčnosti. Komandant brigade je sklical zbor in se ženam zahvalil za obisk. Delegacija je izročila mladini darila, mešani pevski zbor, ki šteje 70 pevcev in ki je najboljši na progi, pa je zapel več pesmi. Tudi v tej brigadi veje isti delovni polet. Povsod tekmujejo in delajo z velikimi uspehi, saj prekašajo dnevne norme do 80%. Naročili so, naj žene povedo mladini, kako je pri njih lepo in naj pride na progo čim več mladincev.

Vsem ženam je bilo pri odhodu težko, kakor da zapuščajo lastno družino.

Proč z branilci fašizma!

Prebivalci predmestja Sv. Alojzija so poslali na ZVU resolucijo, v kateri pravijo:

«Na Cokovem procesu je odv. Jona žalil naše partizane in jih imenoval «bandite». (Tudi fašisti in nacisti so jih tako imenovali, op. ur.) S tem, da imenuje «bandite» borce za svobodo in demokracijo, odv. Jona brani fašiste in ščuva k sovraštvu Italijane in Slovence, katero je povzročilo že toliko gorja v naši deželi.

Zato zahtevamo, da se preneha s komedijo in naj se vrši razprava s tisto vestnostjo in pravičnostjo, ki mora biti lastna vsakemu sodišču. V nasprotnem primeru je ZVU odgovorna za podpiranje in sodelovanje s fašisti.

Sledi okrog 50 podpisov

Rojstva, smrti, poroke

V dneh 5. in 6. junija se je rodilo 10 otrok, pmrlo je 16 ljudi, porok pa je bile 13.

CIVILNE POROKE: trgovec Egon Pasch in uradnica Bruna Zagar.

UMRLI: 18 letna Nives Pesciani, 57 letni Edoardo Volli, 44 letna Severina Tramontin, vd. Monti, 32 letna Marija Tissor, 89 letni Franc Tamaro, 71 letni Jakob Maver, 72 letna Ivanka Stikovič, 74 letna Josipina Ostrowska vd. Franceschini, 74 letna Katarina Linserič vd. Roncelli, 27 letni Donato Mauro, 30 letni Ivan Di Bin, 71 letni Ivan Turrini, 22 letni Anton Fabris, 48 letni Umbert Copetti, 9 letna Ana Lagoi, Guido Estimiqli 1 uro star.

Kako je s policaji - tihotapci?

Preiskava bi morala biti zaključena, poročila pa še vedno ni

Ko je g. polk. Bowman preklical prepoved vstopa novinarjem na policijo, je tudi obljubil, da bodo v kratkem, ko bodo končali s preiskavo, lahko kaj več povedali o policajih-tihotapcih in njihovih pajdaših.

Po zaslugi novinarja Borisa Persoglie, ki je pripomogel, da je Narodna zaščita aretirala v Izoli nekega Refola ter ga potem na bloku v Škofijah izročila inšpektorju civilne policije Ricatu, ima policija sedaj v rokah vse glavne krivce. Vsi razen Di Salva so svojo krivdo priznali. Zadnji aretiranec Refol je ostalim obtožencem dobavljal cigarete iz cone «B». Načrte za tihotapljenje pa je izdelova in jih tudi finansiral «nedolžni» Di Salvo, ki bi rad prepričal sodnike, da je hodil v Florenco na obisk k prijateljem, ki jim je nesel nekaj cigaret v dar. Če pomislimo, da je imel pri sebi v avtu ob aretaciji preko 2000 zavojev cigaret, potem moramo reči, da je bil zelo darežljiv do svojih prijateljev v Florenci in po drugih mestih Italije, prav v skladu s svojo policajsko plačo.

Upamo, da bo sedaj, ko ima vse krivce v rokah, policija lahko zaključila svojo preiskavo v tej zadevi in izdala poročilo za javnost. Obenem se bo s tem tudi razčistil položaj inšpektorjev Stefanija in Asquinija ter morali popraviti krivico, ki so jo jima napravili.

Zanimivo je tudi dejstvo, da je bil približno tri tedne pred svojo aretacijo, Di Salvo obveščen po nekem inšpektorju o anonimnem pismu, ki je baje prišlo na policijo in ga obtoževalo. Tedaj da je Di Salvo izjavil: Ne bom več tihotapil». Če je to res, je torej Di Salvo že takrat priznal svojo krivdo in vendar ga niso aretirali. Zakaj?

Možgane si je pretresel

V četrtek okrog 19.30 je 33-letni delavec Silvano de Angelis iz ul. Media 14 vozil s kolesom navzdol po zgornjem delu ul. Commerciale. Ko se je hotel izogniti angleškemu kamionu, ki je bil pred njim, je z vso silo priletel v obcestni drog in obležal nezavesten. Takoj so ga prepeljali v bolnico, kjer je zdravnik ugotovil, da ima prebito čelo in pretres možganov. Sprejeli so ga na I. kirurški oddelek. Njegovo stanje je precej resno.

V sanjah je videl

Blizu Črnaškega pod Vrhovljami so 2. t. m. odkopali zemske ostanke nekega Alojzija Golesa iz Sovodenj v Benečiji, ki ga je za časa vojne zadela smrt v 72 letu starosti. Poiskal ga je sin Franc, ki je pripovedoval, da se mu je sanjalo neke noči o očetu in o kraju, kjer ga je sam našel, dasi ni vedel prej ničesar, kje je zakopan.

Policija je postavila novi blok

Na državni cesti št. 56 in sicer na levi strani Idrijce so postavili 5. t. m. opoldne nov blok civilne policije Julijske krajine. Straža na bloku ima iste nalogę kot italijanski stražarji na desnem bregu reke, namreč nadzorovati ljudski in blagovni promet.

Nesreča pri delu

Gabrijelčič Bruno iz ul. Baiamonti 14 se je pri žaganju lesa urezal v levo nogo. Avto Rdečega križa, ga je prepeljal v bolnico.

Priebežališče mednarodnih grešnikov

Prizanesljiva epuracijska politika in podpiranje vseh mogočih beguncev s strani vojaških oblasti in njihovih civilnih slug, je napravilo iz Trsta že sedaj zbirališče vseh mednarodnih izmečkov.

Pred nekaj meseci je prišel iz Vidma v Trst 27-letni Ukrajinec, po imenu Boris Kozarev. V Borzni kavarni se je srečal z Rusom Dimitrijem Hermilovim, ki stanuje v Trstu v ulici Capitelli št. 17. Kozarev je zaupal Hermilovu ček za 61 dolarjev in 75 stotink, ki naj bi mu ga zamenjal v italijanske lire. Hermilov je ček spravil in ni bilo potem o njem več ne duha ne sluha. Kozarev ga je končno le izsledil in zahteval denar nazaj. Hermilov se je izgovarjal, da ga je dal nekemu Poljaku. Da bi bila ta lepa mednarodna družba še bolj pisana, se je vmešal v zadevo še Perzijec Vladimir Bajcevskij, ki je prijatelj Kozareva. Vendar tudi on ni mogel dobiti denarja.

Vsa zadeva je prišla potem v roke policiji, ki je dognala, da je Hermilov po vsej verjetnosti prodal omenjeni ček za 24 tisoč lir nekemu jugoslovanskemu ubežniku, ki ga še niso izsledili.

Taki se posli, s katerimi se ukvarjajo v Trstu in najbrže tudi drugod begunci vseh dežel, ki jim je glavna skrb, kako bi se izognili vsakemu delu in blatili tisto, ki v resnici delajo.

Skrb za mladi rod

Vprašanje zaščite matere in otroka je tesno povezano z ustanavljanjem domov igre in dela. Namen domov je razbremeniti matere, da se matere lahko posvetijo ustvarjanju in produkciji, a po drugi strani pridejo otroci pod vešče vodstvo pedagoških moči, katerih dolžnost je s pravilnim in čustvenim odnosom skrbeti za rast in vzgojo mladega rodu. Zavetišča ustanavljajo predvsem v industrijskih krajih ter pri kmetijsko-obdelovalnih zadrugah. Kako so potrebni taki domovi nam je najbolj očiten primer Trst, kjer matere, željne vsaj malo zabave, nosijo s seboj včasih niti leto stare otroke po zakajenih in zasmrajenih lokalih, kinih in podobnih prostorih tudi pozno v noč. Take prizore in še hujše lahko vidimo vsak dan v Trstu.

Do sedaj so ustanovili zavetišče v St. Petru na Krasu. Za druge kraje pa je sedaj v teku akcija, «Teden matere in otroka», od 1. do 8. junija, ki zajema slehernega delovnega človeka in vzbuja v njem zavest soodgovornosti za rast in vzgojo otrok.

Kratka stavka v tovarni Alabarda

Ker ravnateljstvo tovarne noče ugoditi zahtevam delavcev nekaterih oddelkov, da bi jim izenačilo plače z uslužbenci ostalih oddelkov, so včeraj zjutraj stopili v stavko.

KOLEDAR

Sobota, 7. junij
Norbert, Bogomil.
Sonce vzhaja ob 5.11, zahaja 20.51. Dolžina dneva: 15.40.

Jutri, 8. junij
Medard, Svetin

Spominski dnevi

1935: *je umrl slovenski sovjetski učenjak, selekcionar in sadjar I. V. Mičurin. Rojen je bil l. 1855.*

Kdor se na tujo pomoč zanaša, v situ vodo prenaša.

Vremensko poročilo

Tržaška vremenska postaja je izdala sinoči naslednje poročilo: Toplota 23.5, 26.4, 20.5; vlaga 55%; veter 22 km; nebo oblačno 7/10, morje nemirno; toplota morske vode 23.5.

Tudi vreme je pri nas povezano z zaledjem

V naši rubriki «Koledar» smo hoteli vsakodnevno objavljati vremensko napoved. Zato smo se obrnili na tukajšnji tržaški Geofizični zavod, kjer pa so nam povedali, da zadeva ni tako enostavna, kajti tudi vreme je pri nas tesno povezano z zaledjem. Morali bi namreč imeti podatke raznih meteoroloških (vremenskih) postaj kot: ljubljanske, celovške in drugih ter na temelju teh podatkov sestaviti vremensko napoved za naše ozemlje. Kakor vse v Trstu in sam Trst, je torej tudi vreme tesno povezano s svojim zaledjem.

Preskrba

Kupone za fižol naj dvignejo vodje mere pri podjetjih v ponedeljek, 9. t. m., v ulici Genova 9-I, soba 6.

Razdeljevanje olja Delavske zbornice. Danes bodo ponovno začeli razdeljevati olivno olje Delavske zbornice za upokojence, delavce pri vojaških edinicah in ostale delavce, ki ga niso zadnjič prejeli.

Upokojenci in delavci pri vojaških edinicah dobijo po 1/4 l olja proti posebnemu kuponu. Ostali delavci dobijo po 2 dcl olja in njihovi družinski člani po 0.5 dcl na poseben kupon. Olje bodo razdeljevali pri Delavskih zadrugah in v prodajalnicah Provvide. Delitev bo zaključena 21. t. m.

CENE NA ŽIVILSKEM TRGU

Trst 6. junija 1947

Živila kg	Cene na debelo lir	Cene na drob. lir
Krompir	40-48	45-54
Grah	90-100	95-110
Fižol	150-160	180-200
Stročji fižol	—	240
Radič	70-80	80-100
Špinača	60-75	80-90
Solata	40-45	85-90
Peša	35-40	40-45
Bučke	6-9	9-14
Kumare (kom.)	13-15	14-18
Paradižniki	130-160	180-200
Cebula	17-19	20-30
Korenje	80-90	90-100
Beluši	—	240
Češnje	35-80	40-100
Marelice	130-150	200
Grozdičje	—	100
Jagode	170-180	220-240
Pomaranče	160-180	200-220
Limone	45-50	50-60
Artičoki (kom.)	4-12	8-14
Jajca (kom.)	29-30	30-33

Procesija na Katinari bo jutri v nedeljo ob 9. uri. Pri procesiji bodo nosili kip Kraljice miru. Popoldne ob 16. uri bodo kip zopet prenesli nazaj v njegovo kapelico. Prebivalci Katinare vabijo vernike, da se udeležijo svečanosti.

Plezalni tečaj v Glinščici

Planinsko društvo v Trstu opozarja one, ki se zanimajo za plezanje, da bo v nedeljo, 8 t. m. zaradi vročine zbiranje v mlinu v Glinščici in odhod s skale že ob 8. uri zjutraj. Odhod iz Rocola pri zadnji tramvajski postaji št. 11, ob 6.30.

Izidi sindikalnih volitev

Uradni izidi sindikalnih volitev z dne 3. junija v Bolniški blagajni so sledeči: Za podjetniški odbor ES 1 člana, DZ 4 člane; za strokovno skupščino so dobili ES 4 člane, DZ pa 20.

Slovenska pomorsko - trgovska akademija v Kopru

Dijaki, ki nameravajo letos obiskovati pomorsko-trgovsko akademijo v Kopru, morajo vložiti prošnjo do 20. junija t. l. V prošnji naj navedejo, katero stroko so si izbrali, plovbeno ali strojniško. Sprejemni izpit čez snov IV. razreda srednje šole, predvsem iz matematike in slovenščine, bo 7. julija. Tega dne bo tudi zdravniški pregled.

Pogoji za sprejem so: da je prosilec uspešno končal IV. raz. srednje šole, da je telesno in duševno zdrav (predvsem vid in sluh), da ni starejši od 16 let.

Do 30. junija se sprejemajo tudi prošnje za sprejem v D'jaški dom. Kdor želi znižano vzdrževalnino, naj priloži potrdilo KLO o imovinskem stanju.

Promet v Javnih skladiščih

Pretekli teden je pripeljalo 14 ladij 18.198 ton blaga v javna skladišča. V istem razdobju je 16 ladij odpeljalo 832 ton blaga. Od dospelih ladij jih je bilo 5 severnoameriških, 1 švedska, 1 italijanska, 1 angleška in 6 italijanskih jadrnic.

Po železnici je odšlo iz Javnih skladišč 1258 vagonov z 17612 tonami blaga, dočim je prišlo 604 vagonov s 7852 tonami blaga.

Prisilna izpraznitev poslovnih lokalov

ZVU sporoča: «V skladu z odlokom pooblaščenega komisarja za Trst, polkovnika A. H. Gardnerja se odložijo prisilne izpraznitve poslovnih lokalov. Novi odlok odrsja uporabo Odloka št. 48 za poslovne lokale, trgovine in stanovanja».

Enotni sindikati

Kmetijstvo. Danes, 7. t. m., ob 21.30 bo na Kolonkovcu v gostilni «Alla Sorda» sestanek kmetovalcev. Ker je sestanek važen, naj se ga udeležijo vsi kmetje in delavci.

Mesarji. Člani odbora bodo imeli v torek, 10. t. m., ob 19. uri v ulici Imbriani 5 sestanek za razdelitev funkcij.

Peki. V ponedeljek, 9. t. m., ob 17. uri bo odborova seja.

Slaščičarji. V ponedeljek, 9. t. m., ob 19. uri bo odborova seja.

Oblačilna stroka. V zadrugi v ul. Zonta 2 imajo sindikati na razpolago omejeno število čevljev, moških, ženskih in otroških sandal.

Hoteli in menze. Nameščenci naj se javijo na sedežu v ulici Imbriani 5 soba 13 zaradi važnih sporočil.

Umetnostne galerije

«Trieste»: Razstava slikarjev Akademije Džigurskega, Bezrodnega in Hlavaty-ja.

«Scorpione»: Razstava sodobnega češkoslovaškega slikarstva in kiparstva.

Radijski spored

v soboto, 6. junija

TRST II.

11.30. Lahka glasba. 12.00 Kulturno predavanje. 12.45. Napovedi časa — Poročila. 13.00. Partizanske in narodne pesmi. 13.35 Pregled tiska. 13.48. Zdravniško predavanje. 17.30. Plesna glasba. 18.00. Prireditve v tednu. 18.15. Koncert violista Alberta Dermelja. 18.45. Kulturne aktualnosti. 19.00. Glasbena fantazija. 20.00. Simfonična glasba. 20.45 Politični pregled. 21.00. Glasba po željah. 22.00. Sodobni ruski skladatelji. 22.45. Lahka glasba.

KINOPREDSTAVE

GLEDALIŠČE VERDI: Igralska skupina E. Merlini: «Luč pod mernikom», d'Annunzio.
GLEDALIŠČE VERDI: Igralska skupina E. Merlini, ob 21. uri «Verige», A. L. Martin.
ROSSETTI. 16.00: «Nikar ne zapustite izdaj!», Greta Garbo, Constance Bennet in Douglas Melwyn. Film Metro Goldwin Meyer.
MASSIMO. 15.00: «Tarzanov sin», J. Weissmüller.
ITALIA. 15.30: «Pred njim je trepetal Rim».
KINO OB MORJU. 16.00: «Sodišče narodov». Nürnberški proces. Ruski dokumentarni film.
LETNI KINO v Ljudskem vrtu: «Naše kolone korakajo», Stan Laurel in Oliver Hardy.

Danes, ob 11. uri v «Kinu ob morju» (Cinema del Mare) predstava «Nürnberški proces» za novinarje.

„Sodba ljudstva"

Z današnjim dnem se bo začel predvajati v «Kinu ob morju» sovjetski dokumentarni film o nürnberškem procesu. Tu nekaj o njegovem nastanku.

Sovjetski kinematografski amaterji-kronisti so ves čas domovinske vojne spremljali armado Sovjetske zveze v borbah od Moskve do Berlina. Zbirali so gradivo, o katerem so vedeli, da se bo dalo pozneje uporabiti kot dokumentarni material v obtožbah proti fašističnim krvnikom Evrope. Tako so prišli tudi v Nürnberg, svoječasno trdnjavo Hitlerjevega režima, kjer so prisostovali zgodovinski razpravi proti nacističnim voditeljem in snemali film o vojnih zločincih.

Snemanje v Nürnbergu so sovjetski kinooperaterji smatrali za nadaljevanje svojega dela proti fašističnemu osvajaštvu. Kot operaterji so pri tem sodelovati nagrajenci s Stalinovo nagrado: Statnand, Makasejev, Semjonov, zvočni operater Kotov in R. Karmen. V začetku razprave je bilo snemanje obravnave zelo komplicirano, kajti v razpravni dvorani se je trlo kakšnih 200 fotografov in snemalcev iz vseh dežel sveta. Težave so bile posebno zaradi tega, ker so bile v dvorani samo tri pripravne točke za snemanje.

Po prvih dneh razprave, ki so imeli značaj senzacije, so se operaterji unesli in porazgubili. Ostali sta na mestu samo sovjetska in ameriška skupina, ki sta sistematično snemali potek obravnave. Sovjetska skupina si je zadala nalogo, da ohrani za filmsko kroniko glavne etape sodnega postopka.

Posebno svečan je bil za filmske operaterje trenutek, ko so se na platnu v razpravni dvorani pokazali dokumenti za obtožbo proti vojnim zločincem nacističnega režima. Na platnu se je pojavilo na deset tisoče nemih prič, ki so obtoževale zločince iz živih grobov. Na obrazih nacističnih zločincev sta se pojavila strah in groza, ko so videli dejstva, ki jih niso mogli utajiti. Takrat so zločinci spoznali, da jih za njihova hudodelstva čaka težka kazen. Del teh dokumentarnih slik je prišel naravnost iz nemškega vira, kajti nacisti niso samo zapisovali svojih zločinov, ampak so jih tudi snemali za film, ta pa je prišel kot vojni plen v roke sovjetske vojske.

Tako so nacisti sami dali tožilcem Združenih narodov v roke gradivo zoper sebe. Ti dokumenti tvorijo sestavni del nürnberškega procesa. Besedilo za film je oskrbel pisatej Boris Garbatov.

Lojze Spacal razstavlja v Rimu

V umetnostni galeriji «Il Cortile» v Rimu je bila te dni odprta razstava znanega tržaškega slikarja Lojzeta Spacala. Priznani umetnik, čigar dela so že v mnogih inozemskih in domačih galerijah kakor tudi pri privatnikih, je z razstavo v Rimu doživel novo lepo priznanje ter razširil svoj sloves, k čemur mu iskreno čestitamo.

Nove knjige in brošure

Te dni je prispela v naše knjigarne v Istri večja pošiljka knjig in brošur. Knjige se bodo prodajale z 20% popustom, da si jih bo nabavil lahko vsak. Izbira je bogata, saj obsega najraznovrstnejše poljudno-znanstvene in leposlovne knjige. Podvizajte se z nabavo, posebno društva, ker zaloga ni velika.

FIZKULTURA

Lj. Ponziane-Pobeda

jutri ob 17.30 na stadionu

Jutri bo enajstorica Lj. Ponziane odigrala svojo zadnjo tekmo na tržaškem stadionu pred zaključkom jugoslovanskega nogometnega prvenstva. V tej zadnji borbi za točke pred domačo publiko, od katere odvisi v dobršni meri obstoj tržaške enajstorice v jugoslovanskem državnem nogometnem prvenstvu, bodo tržaški nogometaši sprejeli v goste enajstorico «Pobede» iz Skoplja, ki predstavlja dobro vigrano in tehnično odlično podkovano nogometno moštvo, ki je trdno odločeno odnesti iz vročega Trsta obe točki. Tako mislijo gosti! Seveda pa je zato potreben tudi pristanek tržaških fantov, ki gotovo niso enakih misli. Vsekakor bo jutrišnja tekma nudila dovolj užitka ljubiteljem nogometa, za kar bodo poskrbeli igralci Lj. Ponziane, ki so v zadnjih dveh tekmah dokazali, da dobro poznajo svoj posel in znajo zaigrati in predvesti odlično igro. Vodstvo Lj. Ponziane je za to zadnjo tekmo določilo skupne cene za tribuno in stojišča, ki so: Glavna tribuna 100 lir, znižana 80 lir; stranska tribuna 70 lir, znižana 50 lir. Pravico do znižane vstopnine imajo vsi člani sindikalnih organizacij (ES in DZ) in kulturnih društev.

Četrtkov šport v številkah

V pokrajinskem nogometnem prvenstvu je v četrtek na mirenskem igrišču enajstorica Gorice premagala Ronke z rezultatom 3:1. S to zmago so Goričani ponovno dokazali, da ne poznajo šale in da so sposobni zmešati štrene najboljšim enajstoricam. V tekmovanju za pokal «Vatovec Zvesti» pa je Sv. Marko odpravil enajstorico Kozmana s 4:0, Rojan B je zmagal nad Primorjem D s 5:1, Kolonja pa je premagala Montebello B z rezultatom 3:0.

Jutrišnja nedelja v znamenju nogometa

Pokrajinsko prvenstvo. Gaslini mora jutri na težavno pot v Rašo, kjer ga čaka še težja tekma proti domačemu Rudarju. Tovarna strojev bo sprejela v goste Tržičane. Montebellovci pa bodo odrinili v Pulj, kjer bodo domačini zastavili vse sile, da se jim bodo revanširali za poraz, ki so ga doživeli v prvi tekmi v Trstu. Enajstorica Gorice, ki je v četrtek zmagala nad Ronkami, bo gostovala v Kopru. V Ronkah bo gostoval Krmin, v Izoli pa Škedenj. V zadnji tekmi se bosta srečali enajstorici Torpeda in Gradiške na Reki. Spored je sledeč: *V Trstu na igrišču Ponziane ob 16.* uri Tovarna strojev-Tržič. *V Raši* ob 15. uri Rudar-Gaslini. *V Ronkah* ob 16. uri Ronke-Krmin. *V Pulju* ob 16. uri Pulj-Montebello. *V Izoli* ob 16. uri Izola-Škedenj. *V Kopru* ob 16. uri Koper-Gorica. *Na Reki* ob 16. uri Torpedo-Gradiška.

Finale okrožnega prvenstva: Jutri bodo zaposlene vse enajstorice, ki se borijo za vstop v pokrajinsko prvenstvo. Prosečani bodo gotovo beležili zmago nad «Almo Vivodo» in si tako popravili položaj na kvalifikacijski lestvici. Tudi Costalunga najbrže ne bo imela težkega dela z Rdečo zvezdo. Najlepša in najvažnejša pa bo jutri tekma med Rojanom in Magdaleno. Spored je naslednji: *Igrišče Ponziane:* ob 10.30 Costalunga-Rdeča zvezda; ob 14.15 Primorje P-A. Vivoda; ob 17.45 Rojan-Magdalena.

Pokal «Vatovec Zvesti»: Igrišče CRDA: Ob 8.45 Acegat-Rojan B; ob 10. uri Col-Tiskarji; ob 11.15 Bolniška blagajna-OMSA; ob 15.30 Primorje D-Skorklja; ob 17. uri Montebello-Sežana. *Igrišče Ponziane:* ob 8. uri Dreher-Kolonja; ob 9.15 Kraljič-Sv. Marko; ob 13. uri Škedenj B-Tovarna strojev B. *Igrišče v Nabrežini* ob 16. uri Vesna-Kozman. *Openско igrišče* ob 16.30 Opčine-Nabrežina. *Igrišče v Zavljah* ob 17. uri Zavlje-Greta.

Juniorsko prvenstvo: Igrišče CRDA ob 7.30 Ponziana-Opčine.

Tretji dan plavalnih tekem v Pragi

Rezultati tretjega dne plavalnih tekem v Pragi so:

100 m hrbtno: 1. Maržik (ČSR) v času 1.11.4; 2. Miloslavič (Jug) v času 1.11.6.

200 m prsno: 1. Jirži Linhart (ČSR) v času 2.50.6; 2. Vlasta Linhart (ČSR) v času 2.55; 3. Barbieri (Jug) v času 2.55.8; 4. Cerer (Jug) v času 2.58. Slab rezultat Cererja je pripisati trenutni bolezni.

200 m prosto: 1. in 2. Pelhan (Jug) in Maržik (ČSR) v skupnem času 2.21.3; 3. Miloslavič (Jug) v času 2.23.2; 4. Landkammer (ČSR) v času 2.23.6.

V waterpoolu tekmi so zmagali jugoslovanski igralci z rezultatom 2:1.

Tržaški košarkarji v Beogradu, reški v Zagrebu

Tekma v košarki v Beogradu med reprezentanco ZDTV in Rdečo zvezdo se je končala z zmago Rdeče zvezde z rezultatom 49:25. V Zagrebu pa sta igrali moška in ženska ekipa Kvarnerja. Ženske so zgubile z rezultatom 21:20, moški pa 37:24.

Drobne vesti

V Bukarešti se je pričel teniški dvoboj med drugimi reprezentancama Jugoslavije in Romunije. Jugoslavijo zastopajo Briški, Lazlo in Miljojkovič. Po prvem dnevu vodi Jugoslavija z 2:1.

Barkovlje Sv. Vid 41:20

Sinoči je bila na igrišču DSZ tekma v košarki za Morganov pokal med petoricama iz Barkovelj in Sv. Vida. Rutiniranejši Barkovljani so tekmo z lahkoto odločili v svojo korist z rezultatom 41:26 (20:8).

Zborovanje sindikalistov v Izoli

V sredo zvečer je zborovalo nad 400 delavcev, nameščencev in kmetov v shajališču tovarne Arrigoni. Govoril je tov. Juraga, ki je naglasil, da poskušajo v zadnjem času nekateri poedinci ribariti v kalnem in zahtevajo, da morajo biti sindikati nepolitična ustanova. Smatrajo za apolitične one, ki rovarijo proti interesom delavstva. Ni jim prav, da je ljudska oblast omogočila tudi delavstvu počitek. Pri tem govorijo o neki diktaturi, a v resnici jim je v napoto 95% večina delavstva.

Tovariš Bruno D'Este je naznanil, da bodo pričeli s kanalizacijo Izole in uredili bolnico. Ta dela bodo zaposlila precej delavstva in bodo končana v treh mesecih.

Ob tej priliki je bila tudi razprava za mednarodni festival mladine v Pragi.

Odg. urednik DUSAN HRESCAK
Tisk Stabilimento Tip. Triestino

ALEKSANDER BECK; 125

VOLOKOLAMSKA CESTA

— Tovariš kombat